

सेवा : प्राविधिक तथा प्रशिक्षण

समूह :

उप-समूह :

किसिम: आ.प्र.

पद : मुख्य प्रशिक्षक

स्तर : अधिकृतस्तर प्रथम श्रेणी

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क : २००

द्वितीय चरण : प्रस्तुतिकरण

पूर्णाङ्क : ३०

अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क : ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)**१. प्रथम चरण : लिखित परीक्षा**

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या × अङ्क	समय
प्रथम	शासकीय प्रबन्ध र विकास	१००	४०	विषयगत	तर्कयुक्त र विश्लेषणात्मक प्रश्न ६ प्रश्न × १० अङ्क	३ घण्टा
					समस्या समाधान २ प्रश्न × २० अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	तर्कयुक्त र विश्लेषणात्मक प्रश्न ६ प्रश्न × १० अङ्क	३ घण्टा
					समस्या समाधान २ प्रश्न × २० अङ्क	

२. द्वितीय चरण : प्रस्तुतिकरण र अन्तर्वार्ता

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
प्रस्तुतिकरण	३०	प्रस्तुतिकरण
अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीयपत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा तोकिए अनुसार हुनेछ ।
- विषयगत प्रश्नको हकमा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मितिभन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनोट भएका उम्मेदवारलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति :- २०८२/१०/२२

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्

पदपूर्ति समिति

सानोठिमी, भक्तपुर ।

प्राविधिक तथा प्रशिक्षण सेवा, अधिकृतस्तर प्रथम श्रेणी

मुख्य प्रशिक्षक पदको

आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र : शासकीय प्रबन्ध र विकास

खण्ड (क) – (५० अङ्क)

(३ प्रश्न × १० अङ्क र १ प्रश्न × २० अङ्क)

1. शासकीय प्रबन्धका विविध पक्षहरू

- 1.1 शासकीय (Governance) प्रबन्धको अवधारणा र विकासक्रम
- 1.2 सरकारको स्वरूप
- 1.3 नेपालमा संवैधानिक विकासक्रम र नेपालको संविधान
- 1.4 राज्यशक्तिको बाँडफाँड, शक्ति पृथकीकरण र सन्तुलन
- 1.5 नेपालमा संघीय शासन प्रणाली
- 1.6 संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको काम र कर्तव्य तथा अन्तरसम्बन्ध
- 1.7 सुशासन, पारदर्शिता र सूचनाको हक
- 1.8 कानुनी राज्य, लोकतन्त्र, मानव अधिकार, प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समावेशीकरण
- 1.9 नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरूको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक अवस्था र रहनसहन
- 1.10 विविधता व्यवस्थापन, सामाजिक न्याय र सामाजिक सुरक्षा
- 1.11 संगठित अपराध: विद्युतीय अपराध, मिलेमतो, एकाधिकार, भ्रष्टाचार र सम्पत्ति शुद्धिकरण

2. सार्वजनिक व्यवस्थापन

- 2.1 सार्वजनिक व्यवस्थापनको नविनतम प्रवृत्तिहरू
- 2.2 सार्वजनिक व्यवस्थापनमा मानव पूँजी व्यवस्थापन
- 2.3 व्यवस्थापनका विविध पक्षहरू: उत्प्रेरणा, मनोबल, नेतृत्व, निर्णय प्रकृया, संगठनात्मक व्यवहार, समूहकार्य, समूह गतिशीलता र कार्य संस्कृति
- 2.4 विपद् व्यवस्थापन, विवाद व्यवस्थापन, परिवर्तन व्यवस्थापन, संकट व्यवस्थापन, जोखिम व्यवस्थापन, सहभागितामूलक व्यवस्थापन, तनाव व्यवस्थापन, सूचना व्यवस्थापन, स्रोत व्यवस्थापन, प्रविधि व्यवस्थापन र गुनासो व्यवस्थापन
- 2.5 वार्ता, सम्झौता तथा मध्यस्थता गर्ने सीपहरू
- 2.6 सार्वजनिक सेवामा नैतिक मूल्य र मान्यताहरू, सार्वजनिक उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता ।
- 2.7 संस्थागत सुशासन र सामाजिक उत्तरदायित्व
- 2.8 सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
- 2.9 नेपालको सार्वजनिक प्रशासनमा सुधारका प्रयास एवं चुनौती
- 2.10 सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, आधारभुत मान्यताहरू, सेवाको प्रारूप निर्माण र व्यवस्थापन
- 2.11 सरकार तथा सार्वजनिक संस्थाबाट प्रवाह गरिने सेवाहरू र सेवाको बजारीकरण
- 2.12 सेवाप्रवाहमा तटस्थता, प्रतिबद्धता, प्रभावकारिता र प्रविधिको प्रयोग

खण्ड (ख) – (५० अङ्क)
(३ प्रश्न × १० अङ्क र १ प्रश्न × २० अङ्क)

3. विकासका आयामहरू

- 3.1 विकास : अवधारणा र नवीनतम उपागमहरू
- 3.2 विकासका आयामहरू – मानव विकास, जलवायु परिवर्तन, विश्वव्यापीकरण, आर्थिक उदारीकरण, समावेशी विकास र सन्तुलित विकास
- 3.3 जनसंख्या व्यवस्थापन र वसाइसराई
- 3.4 दिगो विकास लक्ष्य र नेपालको प्रयास, उपलब्धी तथा चुनौती
- 3.5 नेपालमा योजनावद्ध विकास, उपलब्धी तथा चालु आवधिक योजना
- 3.6 विपद संवेदनशील विकास र हरित विकासको अवधारणा
- 3.7 आयोजना/परियोजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्यांकन
- 3.8 सार्वजनिक नीजि साभेदारी (PPP) र मिश्रित लगानी (Blending Finance) को अवधारणा

4. सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन

- 4.1 नेपालको अर्थ व्यवस्थाका विविध पक्षहरू
- 4.2 नेपालका आर्थिक विकासका पक्षहरू: कृषि, उद्योग, पर्यटन, पूर्वाधार, पर्यावरण संरक्षण, वैदेशिक रोजगारी, विप्रेषण
- 4.3 सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन (सार्वजनिक आय, खर्च तथा ऋण)
- 4.4 नेपालमा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन
- 4.5 नेपालका सार्वजनिक संस्थाको वित्तीय स्रोत, वित्तीय उत्तरदायित्व र जिम्मेवारी
- 4.6 मौद्रिक तथा वित्तीय नीति
- 4.7 नेपालमा वैदेशिक सहायता र वैदेशिक लगानी
- 4.8 संयुक्त राष्ट्रसंघ (UNO), विश्व बैंक, एशियाली विकास बैंक तथा अन्य बहुपक्षीय एवं द्विपक्षीय सहयोग नियोगहरू
- 4.9 विश्वव्यापार संगठन (WTO), नेपालको विश्व व्यापार संगठनमा सहभागिता र यसले नेपालको अर्थतन्त्रमा पार्ने प्रभाव
- 4.10 आन्तरिक निणयन्त्रण प्रणाली
- 4.11 नेपालको सरकारी तथा सार्वजनिक संस्थाहरूको लेखा प्रणाली तथा लेखापरीक्षण

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्

पदपूर्ति समिति

सानोठिमी, भक्तपुर ।

प्राविधिक तथा प्रशिक्षण सेवा, अधिकृतस्तर प्रथम श्रेणी

मुख्य प्रशिक्षक पदको

आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) – (५० अङ्क)

(३ प्रश्न × १० अङ्क र १ प्रश्न × २० अङ्क)

1. **संघीय सन्दर्भमा शिक्षा**
 - 1.1 संघीयता र शिक्षा
 - 1.2 संघीयता र प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा
 - 1.3 तालीम व्यवस्थापन तथा संचालन विकासमा विभिन्न तहका सरकारको बीचमा समन्वय र सहकार्य
 - 1.4 प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको लागि दिगो स्रोत व्यवस्थापन
 - 1.5 ग्रीन टिभेट (Green TVET)
 - 1.6 दिगो विकास लक्ष्यमा तालीम उपलब्धी मूल्याङ्कन
2. **नेपालमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम**
 - 2.1 प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम सम्बन्धी नीति, योजना तथा कार्यक्रम
 - 2.2 प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको रोजगारीसँग सम्बन्ध
 - 2.3 प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीममा उद्योग तथा निजी क्षेत्रका व्यावसायीहरूको भूमिका
 - 2.4 सीप विकासमा औपचारिक र अनौपचारिक शिक्षा
 - 2.5 गरिबी निवारणमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको भूमिका
 - 2.6 कृषि, इन्जिनियरिङ्ग स्वास्थ्य र होटल व्यवस्थापन विधामा प्राविधिक शिक्षाको उपयोगिता
3. **पाठ्यक्रम तथा प्रशिक्षण**
 - 3.1 प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको पाठ्यक्रमको सैद्धान्तिक अवधारणा, निर्माण र कार्यान्वयन
 - 3.2 दक्षतामा आधारित प्राविधिक शिक्षा एवं व्यावसायिक तालीमको अवधारणा र प्रयोग
 - 3.3 नरम सीप (Soft Skills) को अवधारणा र यसको उपयोग
 - 3.4 प्रशिक्षण र सिकाइका आधारभूत सिद्धान्त : प्रशिक्षार्थी केन्द्रित सिकाइ र बयस्क सिकाइका अवधारणा र प्रयोग
 - 3.5 कार्यस्थलको सिकाइको लागि योजना तर्जुमा र समन्वयात्मक रणनीति
 - 3.6 प्रशिक्षण विधि र प्रभावकारी माध्यम
 - 3.7 पाठ योजना र तालीम सत्र ढाँचाको निर्माण, प्रयोग र महत्व
 - 3.8 प्रशिक्षार्थीहरूको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कनको महत्व, मापदण्ड र मूल्याङ्कनका प्रकार
4. **प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको गुणस्तर**
 - 4.1 प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालीममा गुणस्तर: अवधारणा र अभ्यास
 - 4.2 प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालीम अनुगमन तथा मूल्याङ्कन : अवधारणा र अभ्यास
 - 4.3 प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालीम र सीप परीक्षण : अवधारणा, प्रयोग र सुधारका उपाय
 - 4.4 प्राविधिक शिक्षा, व्यावसायिक तालीम र गुणस्तरीय प्रशिक्षक : अवधारणा र विकास गर्ने उपाय
 - 4.5 प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालीम प्रत्यायन : अवधारणा र प्रयोग
 - 4.6 प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालीम र प्रशिक्षक : छनोट र व्यवस्थापन
 - 4.7 नेपाल सरकारको प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीममा विकास विस्तार गर्न अल्पकालीन, मध्यकालीन र दीर्घकालीन योजना

5. शैक्षिक प्रशासन तथा व्यवस्थापन

- 5.1 प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालीम सञ्चालन र व्यवस्थापन: संरचनागत व्यवस्था र निकाय
- 5.2 प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम र नीजि क्षेत्रसँगको साभेदारी
- 5.3 प्राविधिक शिक्षा, व्यावसायिक तालीम र परीक्षा प्रणाली : व्यवस्थापन तथा सुधार
- 5.4 प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालीमको संस्थागत सुधार
- 5.5 प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम संचालनको प्रभावकारितामा प्रदेश तथा स्थानीय सरकारको भूमिका
- 5.6 प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालीम र सिर्जनशील उद्यमी बनाउन सकिने उपाय
- 5.7 रोजगारीको लागि परामर्श सेवा

6. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम क्षेत्रमा अनुसन्धान

- 6.1 प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालीममा अनुसन्धान : अवधारणा र प्रयोग विद्यमान प्रवृत्ति र नविनतम् अभ्यास
- 6.2 प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालीम र अनुसन्धानको अन्तरसम्बन्ध र महत्व
- 6.3 प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालीम र अनुसन्धानमा नेपालले अवलम्बन गर्नुपर्ने रणनीति
- 6.4 प्राविधिक शिक्षामा आधुनिक प्रविधि र यसको प्रयोग

7. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम क्षेत्रमा वित्त व्यवस्था

- 7.1 प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीममा वित्त व्यवस्था : अवधारणा, स्रोत, अनुदान व्यवस्थापन उपयोग र लगानीको उपादेयता
- 7.2 प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालीम र बजेट तथा कार्यक्रम
- 7.3 लगानीको वैकल्पिक स्रोत : दिगो विकासका लागि सीप आर्जनका लागि सिक्-कमाउ-तिर (Learn, Earn and Pay)
- 7.4 प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम र मानव स्रोत व्यवस्था

8. सेवासँग सम्बन्धित कानूनी व्यवस्था

- 8.1 राष्ट्रिय शिक्षा नीति, २०७६
- 8.2 प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् ऐन, २०४५ र नियमावली, २०५१
- 8.3 प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी विनियमावली, २०६२
- 8.4 प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् कर्मचारी सेवा, शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी विनियमावली, २०६९
- 8.5 सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली, २०६४
- 8.6 सुशासन (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) ऐन, २०६४ र नियमावली २०६५
- 8.7 स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४
- 8.8 अन्तर सरकारी वित्त हस्तान्तरण ऐन, २०७४
- 8.9 राष्ट्रिय चिकित्सा शिक्षा ऐन, २०७५
- 8.10 शिक्षा ऐन, २०२८
- 8.11 भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९